

Međunarodni računovodstveni standard 21

Efekti promjena kursa stranih valuta

Cilj

---

1. Subjekt inostrane aktivnosti može preduzimati na dva načina. Može vršiti transakcije u stranim valutama ili može imati inostrano poslovanje. Osim toga, subjekt može prezentirati svoje finansijske izvještaje u stranoj valuti. Cilj ovog Standarda je da propiše način uključivanja transakcija u stranoj valuti i inostranog poslovanja u finansijske izvještaje subjekta i način prevođenja finansijskih izvještaja u valutu izvještavanja.
2. Osnovna pitanja su: koji kurs (kurseve) koristiti i kako prikazati efekte promjena kursa stranih valuta u finansijskim izvještajima.

Djelokrug

---

3. **Ovaj Standard se primjenjuje:¹**
  - (a) **u računovodstvu transakcija i stanja u stranim valutama, osim derivativnih transakcija i stanja koji su u djelokrugu MRS-a 39 - *Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje*;**
  - (b) **u prevođenju rezultata i finansijskog položaja inostranog poslovanja koji su uključeni u finansijske izvještaje subjekta putem konsolidacije ili metode udjela; i**
  - (c) **kod prevođenja rezultata poslovanja i finansijskog položaja subjekta u valutu prezentiranja.**
4. MRS 39 se primjenjuje na većinu derivata u stranim valutama i stoga su oni isključeni iz djelokruga ovog Standarda. Međutim, oni derivati u stranim valutama koji nisu u djelokrugu MRS-a 39 (na primjer, određeni derivati u stranim valutama koji su ugrađeni u druge ugovore) spadaju u djelokrug ovog Standarda. Pored toga, ovaj Standard se primjenjuje kada subjekt prevodi iznose koji se odnose na derivate iz svoje funkcionalne valute u valutu izvještavanja.
5. Ovaj Standard se ne primjenjuje na računovodstvo zaštite od rizika stavki u stranoj valuti, uključujući zaštitu neto ulaganja u inostrano poslovanje. Na računovodstvo zaštite od rizika se primjenjuje MRS 39.
6. Ovaj Standard se primjenjuje na prezentiranje finansijskih izvještaja subjekta u stranoj valuti i postavlja zahtjeve koji se moraju ispuniti da bi se proizašli finansijski izvještaji mogli opisati kao izvještaji koji su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI-jevima). Za prevođenje u stranu valutu finansijskih informacija koje ne ispunjavaju ove zahtjeve, ovaj Standard navodi informacije koje u tom slučaju trebaju biti objavljene.

---

1 Također vidjeti SIC-7 - *Uvođenje eura*

7. Ovaj Standard se ne primjenjuje na prezentiranje novčanih tokova koji proizlaze iz transakcija u stranim valutama u izvještajima o novčanim tokovima, niti na prevođenje novčanih tokova inostranog poslovanja (vidi MRS 7 - *Izveštaj o novčanim tokovima*).

Definicije

---

8. Sljedeći izrazi se u ovom Standardu upotrebljavaju s navedenim značenjima:

Zaključni kurs je promptni kurs na kraju izvještajnog perioda.

Kursna razlika je razlika koja proizlazi iz prevođenja određenog broja jedinica jedne valute u drugu valutu po različitim deviznim kursevima.

Devizni kurs je omjer po kojem se razmjenjuju dvije valute.

Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju imovine ili koja bi se platila za transfer obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja (vidjeti MSFI 13 – *Mjerenje fer vrijednosti*).

Strana valuta je valuta koja nije funkcionalna valuta subjekta.

Inostrano poslovanje je zavisni subjekt, pridruženi subjekt, zajednički poduhvat ili podružnica izvještajnog subjekta čije je poslovanje osnovano ili se vodi u zemlji ili valuti koja nije zemlja ili valuta izvještajnog subjekta.

Funkcionalna valuta je valuta primarnog ekonomskog okruženja u kojem subjekt posluje.

Grupa je matični subjekt i sva njegova zavisna društva.

Monetarne stavke su jedinice valute koje se posjeduju i imovina i obaveze koje će biti primljene ili isplaćene u fiksnom ili utvrdivom broju jedinica valute.

Neto ulaganje u inostrano poslovanje je iznos udjela izvještajnog subjekta u neto imovini tog poslovanja.

Valuta prezentiranja je valuta u kojoj se prezentiraju finansijski izvještaji.

Promptni kurs je kurs u transakciji koja se izvršava odmah.

Detaljnije objašnjenje definicija

Funkcionalna valuta

9. Primarno ekonomsko okruženje u kojem subjekt posluje je, obično, okruženje u kojem taj subjekt primarno stvara i troši novac. Prilikom određivanja svoje funkcionalne valute, subjekt razmatra sljedeće faktore:

(a) valutu:

- (i) koja uglavnom utječe na prodajne cijene dobara i usluga (ova valuta je često valuta u kojoj se prodajne cijene dobara i usluga iskazuju i izmiruju), i

- (ii) zemlje čije konkrentne snage i regulativa uglavnom određuju prodajne cijene dobara i usluga subjekta;
  - (b) valutu koja uglavnom utječe na troškove rada, materijala i ostale troškove pružanja dobara i usluga (ova valuta je često valuta u kojoj se takvi troškovi iskazuju i izmiruju).
10. Sljedeći faktori takođe mogu poslužiti kao dokaz o funkcionalnoj valuti subjekta:
- (a) valuta u kojoj se stvaraju sredstva od finansijskih aktivnosti (npr. izdavanje dužničkih i vlasničkih instrumenata),
  - (b) valuta u kojoj se obično drže primici od poslovnih aktivnosti.
11. Sljedeći dodatni faktori se uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja funkcionalne valute inostranog poslovanja i utvrđivanja da li je funkcionalna valuta ista kao valuta izvještajnog subjekta (u ovom kontekstu, izvještajni subjekt je subjekt čije inostrano poslovanje je zavisni subjekt, podružnica, pridruženi subjekt ili zajednički poduhvat):
- (a) da li se aktivnosti inostranog poslovanja obavljaju kao proširenje djelatnosti izvještajnog subjekta, a ne kao aktivnosti sa značajnim stepenom samostalnosti. Primjer prvog slučaja je kada se inostrano poslovanje sastoji isključivo od prodaje dobara uvezenih od izvještajnog subjekta i prihod se doznachava izvještajnom subjektu. Primjer drugog slučaja je kada se inostranim poslovanjem akumulira novac i druge monetarne stavke, nastaju troškovi, stvara prihod i dogovaraju zajmovi, u značajnoj mjeri u lokalnoj valuti;
  - (b) da li transakcije s izvještajnim subjektom predstavljaju veliki ili mali dio aktivnosti inostranog poslovanja;
  - (c) da li novčani tokovi od aktivnosti inostranog poslovanja direktno utječu na novčane tokove izvještajnog subjekta i jesu li odmah raspoloživi da se doznače izvještajnom subjektu;
  - (d) da li su novčani tokovi od aktivnosti inostranog poslovanja dovoljni za servisiranje postojećih i uobičajeno očekivanih dužničkih obaveza bez da izvještajni subjekt angažira svoja sredstva.
12. Ako su gornji pokazatelji pomiješani i funkcionalna valuta nije očigledna, uprava koristi vlastito prosuđivanje za određivanje funkcionalne valute koja najvjerođostojnije prikazuje ekonomske efekte relevantnih transakcija, događaja i uslova. U sklopu ovog pristupa, uprava daje prednost primarnim pokazateljima iz tačke 9., a tek zatim razmatra pokazatelje iz tačaka 10. i 11. koji su kreirani u svrhu pružanja dodatnih dokaza za utvrđivanje funkcionalne valute subjekta.
13. Funkcionalna valuta subjekta odražava osnovne transakcije, događaje i uslove koji su relevantni za taj subjekt. U skladu s tim, nakon što se jednom utvrdi, funkcionalna valuta se ne mijenja osim ako ne dođe do primjena tih osnovnih transakcija, događaja i uslova.
14. Ako je funkcionalna valuta valuta hiperinflatorne privrede, finansijski izvještaji subjekta se prepravljaju u skladu sa MRS-om 29 - *Finansijsko izvještavanje u hiperinflatornim privredama*. Subjekt ne može izbjeći prepravljanje u skladu s MRS-om 29 tako što će, na primjer, kao svoju funkcionalnu valutu usvojiti valutu koja

nije njegova funkcionalna valuta određena u skladu sa ovim Standardom (poput funkcionalne valute svog matičnog subjekta).

Neto ulaganje u inostrano poslovanje

15. Subjekt može imati monetarnu stavku koja je potraživanje od ili obaveza prema inostranom poslovanju. Stavka čije izmirenje niti je planirano, niti je vjerojatno da će nastati u doglednoj budućnosti je, u suštini, dio neto ulaganja subjekta u to inostrano poslovanje i računovodstveno se tretira u skladu sa tačkama 32. i 33. Takve monetarne stavke mogu uključivati dugoročna potraživanja ili zajmove, ali ne uključuju potraživanja od kupaca ili obaveze prema dobavljačima.
- 15.A Subjekt koji ima monetarnu stavku koja je potraživanje od ili obaveza prema inostranom poslovanju, opisanu u tački 15., može biti bilo koji zavisni subjekt te grupe. Na primjer, jedan subjekt ima dva zavisna subjekta, A i B. Zavisni subjekt B je inostrano poslovanje. Zavisni subjekt A odobrava zajam zavisnom subjektu B. Potraživanja zavisnog subjekta A po osnovu zajma odobrenog zavisnom subjektu B, bila bi dio neto ulaganja subjekta u zavisni subjekt B ukoliko podmirivanje zajma nije planirano niti je vjerovatno da će se dogoditi u doglednoj budućnosti. Ovo isto bi vrijedilo ako bi zavisni subjekt A i sam bio inostrano poslovanje.

Monetarne stavke

16. Osnovna karakteristika monetarne stavke je pravo na primanje (ili obaveza izdavanja) fiksnog ili utvrdivog broja jedinica valute. Neki od primjera su: penzije i ostala primanja zaposlenika koje se trebaju isplatiti u novcu, rezerviranja koja će biti izmirena novcem i novčane dividende koje se priznaju kao obaveze. Slično tome, monetarna stavka je i ugovor o primanju (ili izdavanju) promjenljivog broja vlastitih vlasničkih instrumenata subjekta ili promjenljivog iznosa imovine, prema kojem je fer vrijednost koja treba biti primljena (ili izdata) jednaka fiksnom ili utvrdivom broju jedinica valute. Suprotno tome, osnovna karakteristika nemonetarne stavke je nepostojanje prava na primanje (ili obaveze izdavanja) fiksnog ili utvrdivog broja jedinica valute. Primjeri uključuju unaprijed plaćene iznose za robu ili usluge (na primjer, unaprijed plaćena najamnina), goodwill, nematerijalnu imovinu, zalihe, nekretnine, postrojenja i opremu te rezerviranja koja će se izmiriti isporukom nemonetarne imovine.

Rezime pristupa koji zahtijeva ovaj Standard

---

17. Kod sastavljanja finansijskih izvještaja, svaki subjekt – bilo da se radi o samostalnom subjektu, subjektu s inostranim poslovanjem (poput matičnog subjekta) ili inostranom poslovanju (poput zavisnog subjekta ili podružnice) – utvrđuje svoju funkcionalnu valutu u skladu sa tačkama 9-14. Subjekt prevodi stavke u stranoj valuti u svoju funkcionalnu valutu i izvještava o efektima takvog prevođenja u skladu sa tačkama 20.-37. i tačkom 50.
18. Mnogi izvještajni subjekti se sastoje od niza samostalnih subjekata (npr. grupa se sastoji od matičnog subjekta i jednog ili više zavisnih subjekata). Različite vrste subjekata, bilo da su članice grupe ili ne, mogu imati ulaganja u pridružene subjekte ili zajedničke poduhvate. Takođe mogu imati podružnice. Neophodno je da su rezultat i finansijska pozicija svakog pojedinog subjekta uključenog u

izvještajni subjekt prevedeni u valutu u kojoj izvještajni subjekt prezentira svoje finansijske izvještaje. Ovaj Standard dozvoljava da valuta objavljivanja koju koristi izvještajni subjekt bude bilo koja valuta (ili valute). Rezultati i finansijska pozicija svakog pojedinog subjekta unutar izvještajnog subjekta čija se funkcionalna valuta razlikuje od valute prezentiranja se prevode u skladu sa tačkama 38.-50.

19. Ovaj Standard takođe dozvoljava da samostalni subjekt koji sastavlja finansijske izvještaje ili subjekt koji priprema odvojene finansijske izvještaje u skladu sa MRS-om 27 - *Odvojeni finansijski izvještaji*, prezentira svoje finansijske izvještaje u bilo kojoj valuti (ili valutama). Ako se valuta prezentiranja koju koristi subjekt razlikuje od njegove funkcionalne valute, rezultati subjekta i njegova finansijska pozicija takođe se prevode u valutu prezentiranja u skladu sa tačkama 38.-50.

Izještavanje transakcija u stranoj valuti u funkcionalnoj valuti

---

Početno priznavanje

20. Transakcija u stranoj valuti je transakcija koja je iskazana ili koja zahtijeva izmirenje u stranoj valuti, uključujući i transakcije koje nastaju kada subjekt:
- (a) kupuje ili prodaje dobra ili usluge čija je cijena iskazana u stranoj valuti;
  - (b) uzima ili daje u zajam sredstva pri čemu su obaveze ili potraživanja iskazani u stranoj valuti; ili
  - (c) na drugi način stiče ili otuđuje imovinu ili formira ili izmiruje obaveze iskazane u stranoj valuti.
21. **Kod početnog priznavanja, transakcija u stranoj valuti se evidentira u funkcionalnoj valuti, tako što se na iznos u stranoj valuti primjenjuje promptni devizni kurs funkcionalne i strane valute, važeći na datum transakcije.**
22. Datum transakcije je datum na koji transakcija prvi put ispunjava uslove priznavanja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Iz praktičnih razloga se često primjenjuje kurs koji je približan stvarnom kursu na datum transakcije, na primjer, može se primijeniti prosječni sedmični ili mjesečni kurs za sve transakcije u svakoj stranoj valuti koje nastanu u toku tog perioda. Međutim, ako se kursevi stranih valuta značajno mijenjaju, primjena prosječnog kursa za neki period nije prikladna.

Izještavanje na kraju narednih izvještajnih perioda

23. Na kraju svakog izvještajnog perioda:
- (a) monetarne stavke u stranoj valuti se iskazuju primjenom zaključnog kursa;
  - (b) nemonetarne stavke mjerene prema historijskom trošku u stranoj valuti prevode se primjenom kursa strane valute na datum transakcije; i
  - (c) nemonetarne stavke koje su mjerene po fer vrijednosti u stranoj valuti se prevode primjenom kursa strane valute važećeg na datum određivanja fer vrijednosti.

24. Knjigovodstvena vrijednost određene stavke se određuje uzimajući u obzir i ostale relevantne Standarde. Na primjer, nekretnine, postrojenja i oprema mogu se mjeriti po fer vrijednosti ili po historijskom trošku u skladu sa MRS-om 16 - *Nekretnine, postrojenja i oprema*. Bez obzira na to je li knjigovodstvena vrijednost određena na osnovu historijskog troška ili na osnovu fer vrijednosti, ako je iznos određen u stranoj valuti, on se prevodi u funkcionalnu valutu u skladu sa ovim Standardom.
25. Knjigovodstvena vrijednost nekih stavki određuje se upoređivanjem dva ili više iznosa. Na primjer, knjigovodstvena vrijednost zaliha predstavlja iznos ili troška nabavke ili neto ostvarivu vrijednost, u skladu s MRS-om 2 - *Zalihe*, zavisno od toga koji je iznos manji. Slično tome, u skladu sa MRS-om 36 - *Umanjenje vrijednosti imovine*, knjigovodstvena vrijednost imovine za koju postoji dokaz o umanjuju vrijednosti predstavlja knjigovodstvenu vrijednost prije razmatranja mogućih gubitaka od umanjenja vrijednosti ili njenu nadoknadivu vrijednost, zavisno od toga koji je iznos manji. Kada je takva imovina nemonetarna i mjeri se u stranoj valuti, knjigovodstvena vrijednost se određuje upoređivanjem:
- (a) troška nabavke ili knjigovodstvene vrijednosti, zavisno od toga šta je prikladnije, iskazanim po kursu važećem na datum određivanja tog iznosa (tj. kursu važećem na datum transakcije za stavku koja se mjeri na osnovu historijskog troška), i
  - (b) neto ostvarive vrijednosti ili nadoknadivog iznosa, zavisno od toga šta je prikladnije, iskazanim po kursu važećem na datum određivanja te vrijednosti (npr. zaključni kurs na kraju izvještajnog perioda).
- Efekat ovog poređenja može biti priznavanje gubitka od umanjenja vrijednosti u funkcionalnoj valuti, ali nepriznavanje istog u stranoj valuti, ili obrnuto.
26. Kada je na raspolaganju nekoliko kurseva, primjenjuje se kurs po kojem bi se budući novčani tokovi od transakcije ili stanja mogli izmiriti da su ti novčani tokovi nastali na datum mjerenja. Ako mogućnost razmjene dvije valute trenutno ne postoji, primjenjuje se prvi kasniji kurs po kojem bi razmjena mogla biti izvršena.

Priznavanje kursnih razlika

27. Kao što je navedeno u tačkama 3.(a) i 5., MRS 39 se primjenjuje u računovodstvu zaštite od rizika stavki u stranoj valuti. Primjena računovodstva zaštite od rizika zahtijeva da subjekt neke kursne razlike tretira drugačije od tretmana kursnih razlika kojeg propisuje ovaj Standard. Na primjer, MRS 39 zahtijeva da se kursne razlike monetarnih stavki koje zadovoljavaju definiciju instrumenata zaštite unutar zaštite novčanog toka od rizika početno priznaju u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, u mjeri u kojoj je zaštita djelotvorna.
28. **Kursne razlike proizašle iz izmirivanja monetarnih stavki ili iz prevođenja monetarnih stavki po kursovima različitim od onih po kojima su bile početno priznate tokom perioda ili prikazane u prošlim finansijskim izvještajima, trebaju se priznati u dobit ili gubitak perioda u kojem nastaju, osim u slučajevima opisanim u tački 32.**
29. Kada monetarne stavke proizlaze iz transakcija u stranoj valuti, a između datuma transakcije i datuma izmirenja dođe do promjene kursa, dolazi do nastanka kursne

razlike. Ako je transakcija podmirena unutar istog računovodstvenog perioda u kojem je nastala, sve kursne razlike se priznaju u tom periodu. Međutim, ako je transakcija izmirena u kasnijem računovodstvenom periodu, kursna razlika koja se priznaje u svakom periodu, sve do datuma izmirenja, određuje se na osnovu promjene kursa u svakom od perioda.

- 30. Ako je dobitak ili gubitak od nemonetarne stavke priznat u ostalu sveobuhvatnu dobit, svaka komponenta razmjene tog dobitka ili gubitka se priznaje u ostalu sveobuhvatnu dobit. Suprotno tome, ako je dobitak ili gubitak od nemonetarne stavke priznat u dobit ili gubitak, svaka komponenta razmjene tog dobitka ili gubitka treba da se prizna u dobiti ili gubitku.**
31. Drugi MSFI-jevi zahtijevaju priznavanje nekih dobitaka i gubitaka u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. Na primjer, MRS 16 zahtijeva da se neki dobici i gubici koji proizlaze iz revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme priznaju u ostalu sveobuhvatnu dobit. Kada se takva imovina mjeri u stranoj valuti, tačka 23.(c) ovog Standarda zahtijeva da se revalorizovani iznos prevede primjenom kursa važećeg na datum utvrđivanja vrijednosti, iz čega proizlazi kursna razlika koja se takođe priznaje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti.
- 32. Kursne razlike proizašle iz monetarne stavke koja čini dio neto ulaganja izvještajnog subjekta u inostrano poslovanje (vidi tačku 15.) se priznaju u dobit ili gubitak u odvojenim finansijskim izvještajima izvještajnog subjekta ili pojedinačnim finansijskim izvještajima inostranog poslovanja, zavisno od toga šta je prikladnije. U finansijskim izvještajima koji uključuju inostrano poslovanje i izvještajni subjekt (na primjer, konsolidovani finansijski izvještaji kada inostrano poslovanje predstavlja zavisni subjekt), ovakve kursne razlike se trebaju početno priznati u ostalu sveobuhvatnu dobit i prenijeti iz kapitala u dobit ili gubitak prilikom otuđenja neto ulaganja, u skladu sa tačkom 48.**
33. Kada monetarna stavka čini dio neto ulaganja izvještajnog subjekta u inostrano poslovanje i iskazana je u funkcionalnoj valuti izvještajnog subjekta, kursna razlika nastaje u pojedinačnim finansijskim izvještajima inostranog poslovanja, u skladu sa tačkom 28. Ako je takva stavka iskazana u funkcionalnoj valuti inostranog poslovanja, kursna razlika nastaje u odvojenim finansijskim izvještajima izvještajnog subjekta u skladu sa tačkom 28. Ako je takva stavka iskazana u valuti koja nije funkcionalna valuta ni izvještajnog subjekta niti inostranog poslovanja, kursna razlika nastaje u u odvojenim finansijskim izvještajima izvještajnog subjekta i pojedinačnim finansijskim izvještajima inostranog poslovanja u skladu sa tačkom 28. Takve kursne razlike se priznaju u ostalu sveobuhvatnu dobit u finansijskim izvještajima koji obuhvataju i inostrano poslovanje i izvještajni subjekt (tj. finansijski izvještaji u kojima je inostrano poslovanje konsolidovano ili obračunato metodom udjela).
34. Ako subjekt vodi knjige i evidencije u valuti koja nije njegova funkcionalna valuta, prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja svi iznosi se prevode u funkcionalnu valutu, u skladu sa tačkama 20.-26. Time nastaju isti iznosi u funkcionalnoj valuti koji bi bili nastali da su stavke bile početno evidentirane u funkcionalnoj valuti. Na primjer, monetarne stavke se prevode u funkcionalnu valutu primjenom zaključnog kursa, a nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku

se prevode primjenom kursa važećeg na datum transakcije iz koje je proizašlo njihovo priznavanje.

Promjena funkcionalne valute

35. **Kada dođe do promjene funkcionalne valute subjekta, subjekt je dužan da primijeni procedure prevođenja koje se primjenjuju na novu funkcionalnu valutu prospektivno od datuma promjene.**
36. Kao što je navedeno u tački 13., funkcionalna valuta subjekta odražava osnovne transakcije, događaje i uslove koji su relevantni za subjekt. Shodno tome, kada se funkcionalna valuta jednom odredi, može se promijeniti samo ako dođe do promjene tih osnovnih transakcija, događaja i uslova. Na primjer, promjena valute koja uglavnom utječe na prodajnu cijenu dobara i usluga može dovesti do promjene funkcionalne valute subjekta.
37. Efekat promjene funkcionalne valute obračunava se prospektivno. Drugim riječima, subjekt prevodi sve stavke u novu funkcionalnu valutu primjenom kursa važećeg na datum promjene. Proizašli prevedeni iznosi nemonetarnih stavki se iskazuju po njihovom historijskom trošku. Kursne razlike proizašle iz prevođenja inostranog poslovanja, koje su prethodno priznate u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti u skladu sa tačkama 32. i 39(c), ne prenose se iz kapitala u dobit ili gubitak sve do otuđenja poslovanja.

Upotreba valute prezentiranja koja je različita od funkcionalne valute

---

Prevođenje u valutu prezentiranja

38. Subjekt može prezentirati svoje finansijske izvještaje u bilo kojoj valuti (ili valutama). Ako se valuta prezentiranja razlikuje od funkcionalne valute subjekta, subjekt prevodi svoje rezultate i finansijsku poziciju u valutu prezentiranja. Na primjer, ako se unutar grupe nalaze pojedini subjekti sa različitim funkcionalnim valutama, rezultati i finansijska pozicija svakog subjekta se izražavaju u istoj zajedničkoj valuti, kako bi se mogla izvršiti prezentacija konsolidovanih finansijskih izvještaja.
39. **Rezultati i finansijski položaj subjekta čija funkcionalna valuta nije valuta hiperinflatorne privrede se trebaju prevesti u različitu valutu prezentiranja primjenom sljedećih postupaka:**
- (a) za svaki prezentirani izvještaj o finansijskom položaju (tj. koji uključuje uporedne podatke), imovina i obaveze se prevode po zaključnom kursu na datum tog izvještaja o finansijskom položaju;
  - (b) za svaki izvještaj o dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (tj. koji uključuje uporedne podatke), prihodi i rashodi se prevode po kursovima na datume transakcija; i
  - (c) sve proizašle kursne razlike se priznaju u ostalu sveobuhvatnu dobit.

40. Često se, iz praktičnih razloga, za prevođenje stavki prihoda i rashoda primjenjuje kurs koji je približan stvarnim kursovima na datume transakcija, na primjer, prosječni kurs za period. Međutim, ako se kursevi stranih valuta značajno mijenjaju, primjena prosječnog kursa za period nije prikladna.
41. Kursne razlike iz tačke 39.(c) proizlaze iz:
- (a) prevođenja prihoda i rashoda po kursovima važećim na datume transakcija, a imovine i obaveza po zaključnom kursu,
  - (b) prevođenja početnog stanja neto imovine po zaključnom kursu koji je različit od prethodnog zaključnog kursa.

Ove kursne razlike se ne priznaju u dobit ili gubitak jer promjene kursa imaju mali ili nikakav direktan utjecaj na sadašnje i buduće novčane tokove iz poslovnih aktivnosti. Kumulativni iznos kursnih razlika se prezentira u odvojenoj komponenti kapitala do otuđenja inostranog poslovanja. Ako se kursne razlike odnose na inostrano poslovanje koje se konsoliduje, ali nije u potpunom vlasništvu subjekta, akumulirane kursne razlike proizašle iz prevođenja koje se mogu pripisati nekontrolirajućem (manjinskom) udjelu se alociraju na i priznaju kao dio manjinskog udjela u konsolidovanom izvještaju o finansijskom položaju.

42. **Rezultati i finansijski položaj subjekta čija funkcionala valuta je valuta hiperinflatorne privrede se prevode u različitu valutu prezentiranja primjenom sljedećih postupaka:**
- (a) svi iznosi (tj. imovina, obaveze, stavke kapitala, prihodi i rashodi, uključujući uporedne podatke) se prevode po zaključnom kursu na datum posljednjeg izvještaja o finansijskom položaju, osim što:
  - (b) kada se iznosi prevode u valutu privrede koja nije hiperinflatorna, uporedni iznosi trebaju da budu oni koji su prezentirani kao iznosi tekuće godine u relevantnim finansijskim izvještajima za prethodnu godinu (tj. nisu korigirani se za naknadne promjene nivoa cijena ili naknadne promjene deviznih kurseva).

43. **Kada je funkcionalna valuta subjekta valuta hiperinflatorne privrede, subjekt je dužan da prepravi svoje finansijske izvještaje u skladu sa MRS-om 29 prije primjene metode prevođenja navedene u tački 42., osim uporednih iznosa koji se prevode u valutu privrede koja nije hiperinflatorna (vidi tačku 42.(b)). Kada privreda prestane da bude hiperinflatorna i subjekt prestane da prepravlja svoje finansijske izvještaje u skladu sa MRS-om 29, subjekt je dužan da, kao historijski trošak za prevođenje u valutu izvještavanja, primijeni iznose koji su prepravljeni na nivo cijena na datum kada je prestao da prepravlja svoje finansijske izvještaje.**

Prevođenje inostranog poslovanja

44. Tačke 45.-47., uz tačke 38.-43., se primjenjuju kada se rezultati i finansijski položaj inostranog poslovanja prevode u valutu prezentiranja kako bi se inostrano poslovanje moglo uključiti u finansijske izvještaje izvještajnog subjekta postupkom konsolidacije ili metodom udjela.
45. Kod zajedničkog obuhvatanja rezultata i finansijskog položaja inostranog poslovanja i izvještajnog subjekta slijede se uobičajeni postupci konsolidacije,

kao što je eliminacija unutargrupnih stanja i unutargrupnih transakcija zavisnog subjekta (vidi MRS 10 - *Konsolidirani finansijski izvještaji*). Međutim, unutargrupna monetarna imovina (ili obaveza), bilo da je kratkoročna ili dugoročna, se ne može eliminirati odgovarajućom unutargrupnom obavezom (ili imovinom) bez iskazivanja učinaka fluktuacija kursa u konsolidovanim finansijskim izvještajima. To je zbog toga što monetarna stavka predstavlja obavezu konvertovanja jedne valute u drugu i izlaže izvještajni subjekt dobitku ili gubitku od fluktuacije kursa. Shodno tome, u konsolidovanim finansijskim izvještajima izvještajnog subjekta takva kursna razlika se priznaje u dobit ili gubitak ili se, ako nastane iz okolnosti opisanih u tački 32., priznaje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i akumulira u zasebnu komponentu kapitala sve do otuđenja inostranog poslovanja.

46. Kada je datum finansijskih izvještaja inostranog poslovanja različit od datuma izvještaja izvještajnog subjekta, inostrano poslovanje obično sastavlja dodatne izvještaje na datum koji je isti kao datum izvještaja izvještajnog subjekta. Kada se to ne radi, MRS 10 dozvoljava primjenu različitog datuma izvještavanja, uz uslov da razlika nije veća od tri mjeseca i da su izvršena usklađenja za učinke značajnih transakcija ili drugih događaja nastalih između različitih datuma izvještaja. U tom slučaju se imovina i obaveze inostranog poslovanja prevode po kursu važećem na kraju izvještajnog perioda izvještaja inostranog poslovanja. Usklađenja se vrše za značajne promjene kursa do kraja izvještajnog perioda izvještajnog subjekta, u skladu sa MRS-om 10. Isti pristup se koristi kod primjene metode udjela za pridružene subjekte i zajedničke poduhvate u skladu sa MRS-om 28 (izmijenjenim 2011.).
47. **Svaki goodwill proizašao iz stjecanja inostranog poslovanja i sva usklađenja fer vrijednosti s knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obaveza koja su proizašla iz stjecanja tog inostranog poslovanja, tretiraju se kao imovina i obaveze datog inostranog poslovanja. Prema tome, iskazuju se u funkcionalnoj valuti inostranog poslovanja i prevode po zaključnom kursu, u skladu sa tačkama 39. i 42.**

Otuđenje ili djelimično otuđenje inostranog poslovanja

48. **Prilikom otuđenja inostranog poslovanja, kumulativni iznos kursnih razlika povezanih sa tim inostranim poslovanjem i priznatih u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i akumuliranih u odvojenu komponentu kapitala se reklasificira iz kapitala u dobit ili gubitak (kao reklasifikacijsko usklađenje) u trenutku priznavanja dobiti ili gubitka od otuđenja (vidi MRS 1 - *Prezentacija finansijskih izvještaja*, revidiran 2007.).**
- 48.A Pored otuđenja cijelog udjela subjekta u inostranom poslovanju, sljedeća djelimična otuđenja se obračunavaju kao otuđenja:
- (a) kada djelimično otuđenje uključuje gubitak kontrole nad zavisnom subjektom koje sadrži inostrano poslovanje, bez obzira na to da li subjekt zadržava nekontrolirajući udio u svom bivšem zavisnom subjektu nakon djelimičnog otuđenja; i
  - (b) kada je zadržani udio, nakon djelimičnog otuđenja udjela u zajedničkom poduhvatu ili djelimičnog otuđenja udjela u pridruženom subjektu koji sadrži inostrano poslovanje, finansijska imovina koja obuhvata inostrano poslovanje.

- 48.B Otudjenjem zavisnog subjekta koji uključuje inostrano poslovanje, kumulativni iznos kursnih razlika povezanih s tim inostranim poslovanjem koje su pripisane nekontrolirajućem udjelu se prestaje priznavati, ali se ne reklasificira u dobit ili gubitak.
- 48.C **Prilikom djelimičnog otuđenja zavisnog subjekta koji uključuje inostrano poslovanje, proporcionalan udio u kumulativnom iznosu kursnih razlika, koje je priznao u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, subjekt ponovo pripisuje nekontrolirajućem udjelu u tom inostranom poslovanju. Kod svakog drugog djelimičnog otuđenja inostranog poslovanja, subjekt u dobit ili gubitak reklasificira samo proporcionalan udio u kumulativnom iznosu kursnih razlika priznatom u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti.**
- 48.D Djelimično otuđenje udjela subjekta u inostranom poslovanju je svako smanjenje vlasničkog udjela subjekta u inostranom poslovanju, osim smanjenja navedenih u tački 48.A koja se obračunavaju kao otuđenja.
49. Subjekt može svoj udio u inostranom poslovanju u cijelosti ili djelimično otuđiti prodajom, likvidacijom, otplatom dioničkog kapitala ili ustupanjem cjelokupnog poslovanja ili njegovog dijela. Otpis dijela knjigovodstvene vrijednosti inostranog poslovanja, bilo zbog gubitaka koje ono ostvaruje ili zbog umanjenja vrijednosti koje je priznao ulagač, ne predstavlja djelimično otuđenje. U skladu s tim, u trenutku djelimičnog otpisa, niti jedan dio dobitaka ili gubitaka od kursnih razlika priznatih u sklopu sveobuhvatne dobiti se ne reklasificira u dobit ili gubitak.

Porezni efekti svih kursnih razlika

---

50. Dobici i gubici od transakcija u stranoj valuti i kursne razlike koje proizlaze iz prevođenja rezultata i finansijskog položaja subjekta (uključujući inostrano poslovanje) u različitu valutu, mogu imati porezne efekte. Na ove porezne efekte se primjenjuje MRS 12 - *Porezi na dobit*.

Objavlivanje

---

51. U tačkama 53. i 55.-57., izraz “funkcionalna valuta” se, u slučaju grupe, odnosi na funkcionalnu valutu matičnog subjekta.
52. Subjekt je dužan objaviti:
- (a) iznos kursnih razlika priznatih u dobit ili gubitak, osim onih koje proizlaze iz finansijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak u skladu sa MRS-om 39; i
  - (b) neto kursne razlike priznate u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i akumulirane u odvojenoj komponenti kapitala, i usklađenje iznosa tih kursnih razlika na početku i na kraju perioda.
53. Kada je valuta prezentiranja različita od funkcionalne valute, subjekt je dužan objaviti tu činjenicu, zajedno s objavlivanjem funkcionalne valute i razlogom primjene različite valute prezentiranja.
54. U slučaju promjene funkcionalne valute izvještajnog subjekta ili značajnog inostranog poslovanja, objavljuje se ta činjenica kao i razlog promjene funkcionalne valute.

55. **Kada subjekt prezentira svoje finansijske izvještaje u valuti koja je različita od njegove funkcionalne valute, on opisuje svoje finansijske izvještaje kao izvještaje koji su u skladu sa MSFI-jevima samo ako zadovoljavaju sve zahtjeve MSFI-jeva, uključujući i metodu prevođenja navedenu u tačkama 39. i 42.**
56. Subjekt ponekad prezentira svoje finansijske izvještaje ili druge finansijske informacije u valuti koja nije njegova funkcionalna valuta, bez zadovoljavanja zahtjeva iz tačke 55. Na primjer, subjekt može u drugu valutu konvertovati samo odabrane stavke iz svojih finansijskih izvještaja. Ili, subjekt čija funkcionalna valuta nije valuta hiperinflatorne privrede može konvertirati finansijske izvještaje u drugu valutu prevođenjem svih stavki po najskorijem zaključnom kursu. Takve konverzije nisu u skladu sa MSFI-jevima i na njih se primjenjuju zahtjevi za objavljivanjem navedeni u tački 57.
57. **Kada subjekt prikazuje svoje finansijske izvještaje ili druge finansijske informacije u valuti koja je različita od njegove funkcionalne valute ili valute prezentiranja, a zahtjevi iz tačke 55. nisu zadovoljeni, subjekt je dužan da:**
- (a) **jasno identificira te informacije kao dopunske informacije, kako bi se razlikovale od informacija koje su u skladu sa MSFI-jevima;**
  - (b) **objavi valutu u kojoj su dopunske informacije prikazane; i**
  - (c) **objavi funkcionalnu valutu subjekta i metodu prevođenja koja je primijenjena za utvrđivanje dopunskih informacija.**

Datum stupanja na snagu i prelazni period

---

58. Subjekt je dužan da primijeni ovaj Standard na godišnje periode koji počinju 1. januara 2005. godine ili nakon toga. Podstiče se ranija primjena. Ako subjekt primjenjuje ovaj Standard na periode koji počinju prije 1. januara 2005. godine, dužan je objaviti tu činjenicu.
- 58.A Dokumentom *Neto ulaganje u inostrano poslovanje* (izmjene i dopune MRS-a 21), objavljenim u decembru 2005. godine, dodata je tačka 15.A i izmijenjena tačka 33. Subjekt je dužan primijeniti te izmjene i dopune za godišnje periode koji počinju 1. januara 2006. godine ili nakon toga. Podstiče se ranija primjena.
59. Subjekt je dužan da primijeni tačku 47. prospektivno na sva stjecanja koja su nastala nakon početka perioda finansijskog izvještavanja u kojem se ovaj Standard prvi put primjenjuje. Retroaktivna primjena tačke 47. na ranija stjecanja inostranih poslovanja je dozvoljena. Za stjecanje inostranog poslovanja koje se obuhvata prospektivno, ali je nastalo prije datuma prve primjene ovog Standarda, subjekt ne vrši prepravljavanje podataka prethodnih godina i, u skladu s tim i kada je to prikladno, može tretirati goodwill i usklađenje fer vrijednosti koje proizlazi iz tog stjecanja inostranog poslovanja kao imovinu i obaveze subjekta a ne kao imovinu i obaveze inostranog poslovanja. Prema tome, ovakav goodwill i usklađenje fer vrijednosti ili su već izraženi u funkcionalnoj valuti subjekta ili predstavljaju nemonetarne stavke u stranoj valuti koje se izvještavaju primjenom kursa na datum stjecanja.
60. Sve ostale promjene proizašle iz primjene ovog Standarda se tretiraju u skladu sa zahtjevima MRS-a 8 - *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.*

- 60.A MRS-om 1 (revidiranim 2007. godine) je izmijenjena terminologija koja se koristi u MSFI-jevima. Pored toga, njime su se izmijenile i dopunile tačke 27., 30.-33., 37., 39., 41., 45., 48. i 52. Subjekt je te izmjene i dopune dužan primijeniti za godišnje periode koji započinju 1. januara 2009. godine ili nakon toga. Ako subjekt primijeni MRS-1 (izmijenjen 2007.) na neki raniji period, dužan je te izmjene i dopune primijeniti i na taj raniji period.
- 60.B MRS-om 27 (s izmjenama i dopunama iz 2008. godine) su dodate tačke 48.A-48.D i izmijenjena tačka 49. Subjekt je te izmjene i dopune dužan primijeniti prospektivno na godišnje periode koji započinju 1. jula 2009. godine ili nakon toga. Ako subjekt primijeni MRS 27 (s izmjenama i dopunama iz 2008. godine) na neki raniji period, dužan je te izmjene i dopune primijeniti i na taj raniji period.
- 60.C *[Ova tačka se odnosi na izmjene i dopune koje još uvijek nisu stupile na snagu i stoga nije uključena u ovo izdanje.]*
- 60.D Tačka 60.B je izmijenjena dokumentom *Poboljšanja MSFI-jeva* objavljenim u maju 2010. Subjekt je dužan da primijeni te izmjene i dopune na godišnje periode koji započinju 1. jula 2010. godine ili nakon toga. Ranija primjena je dopuštena.
- 60.E *[Ova tačka se odnosi na izmjene i dopune koje još uvijek nisu stupile na snagu i stoga nije uključena u ovo izdanje.]*
- 60.F MSFI-jem 10 i MSFI-jem 11 - *Zajednički aranžmani*, objavljenim u maju 2011. godine, izvršene su izmjene i dopune tačaka 3.(b), 8., 11., 18., 19., 33., 44.–46. i 48.A. Subjekt je dužan da primijeni te izmjene i dopune kada primjenjuje MSFI 10 i MSFI 11.
- 60.G MSFI-jem 13, objavljenim u maju 2011. godine, izmijenjena je definicija fer vrijednosti u tački 8. i izmijenjena tačka 23. Subjekt je dužan da primijeni te izmjene i dopune kada primjenjuje MSFI 13.
- 60.H Dokumentom *Prezentiranje stavki ostale sveobuhvatne dobiti* (izmjene i dopune MRS-a 1), koji je objavljen u junu 2011. godine, izmijenjena je tačka 39. Subjekt je dužan da primijeni te izmjene i dopune kada primjenjuje MRS 1 kako je izmijenjen i dopunjen u junu 2011.
- 60.I *[Ova tačka se odnosi na izmjene i dopune koje još uvijek nisu stupile na snagu i stoga nije uključena u ovo izdanje.]*
- 60.J *[Ova tačka se odnosi na izmjene i dopune koje još uvijek nisu stupile na snagu i stoga nije uključena u ovo izdanje.]*

Povlačenje drugih saopštenja

---

61. Ovaj Standard zamjenjuje MRS 21 - *Efekte promjena kurseva stranih valuta* (izmijenjen 1993. godine).
62. Ovaj Standard zamjenjuje sljedeća Tumačenja Stalnog odbora za tumačenja:
- (a) SIC-11 *Strane valute - Kapitalizacija gubitaka koji potiču iz značajnih devalvacija valute*;
  - (b) SIC-19 *Izveštajna valuta - Mjerenje i prezentacija finansijskih izvještaja prema MRS-u 21 i MRS-u 29*; i
  - (c) SIC-30 *Izveštajna valuta - Prevođenje valute mjerenja u valutu izvještavanja*.